04/03/2019

Maestrul Viorel Munteanu, un apostol al celor inefabile



Îmi este greu să vorbesc despre o personalitate atât de complexă – cu rod atât de bogat în cultura românească – precum cea a maestrului Viorel Munteanu. Am conştiinţa că sunt mulţi alţii care-l cunosc mult mai bine decât mine, care l-au studiat, audiat, care i-au urmărit cariera şi pot vorbi ore în şir despre inepuizabilele faţete ale creaţiei sale. Şi totuşi, cred că puţină lume vede în maestrul Viorel Munteanu un apostol, un misionar.

Acum o săptămână, Iaşul a găzduit, mai ales prin neobosita râvnă a doamnei profesor Maria Georgeta Popescu, ediţia XXI a Colocviului Naţional de Muzicologie. Un spaţiu generos în cadrul acestei prestigioase manifestări culturale a fost dedicat maestrului Viorel Munteanu, care va împlini anul acesta, pe 2 mai, trei sferturi de veac de la naştere. Nu puteam să lipsesc de la acest eveniment, având în vedere dragostea, preţuirea şi recunoştinţa pe care le port celui care a fost redactor de emisiuni muzicale radio, profesor, rector, dar care este şi va rămâne compozitorul ce a făcut să vibreze pe scenele lumii telurice adieri ale folclorului românesc

străpunse de profunzimile cele de Sus ale cântului bizantin.

Îmi este greu să vorbesc despre o personalitate atât de complexă – cu rod atât de bogat în cultura românească – precum cea a maestrului Viorel Munteanu. Am conştiinţa că sunt mulţi alţii care-l cunosc mult mai bine decât mine, care l-au studiat, audiat, care i-au urmărit cariera şi pot vorbi ore în şir despre inepuizabilele faţete ale creaţiei sale. Şi totuşi, cred că puţină lume vede în maestrul Viorel Munteanu un apostol, un misionar. Îmi aduc aminte şi acum momentul în care, aş zice la „ceas de taină” – căci tainic a lucrat harul începând din acel moment –, Părintele Mitropolit Teofan discuta pentru prima dată cu maestrul Viorel Munteanu despre posibilitatea dedicării unui oratoriu Sfintei Cuvioase Parascheva. Nu am văzut pe chipul maestrului tresăltând orgoliul compozitorului – măgulit că tocmai lui i se încredinţează o astfel de sfântă lucrare, nici nu am sesizat stăpânirea de sine a unei personalităţi conştiente de propria-i valoare, ci doar efuziunea şi entuziasmul copilului ce vede deschizându-i-se o poartă spre un tărâm al minunilor. Am avut negrăita onoare de a fi atunci singurul martor la momentul care consfinţea, cumva, contribuţia domniei sale în domeniul muzicii sacre. Era totodată o dovadă de încredere, un „cec în alb” acordat de arhipăstor unuia dintre cei mai devotaţi mireni – drept dovadă fiind şi „Crucea Moldavă”, cea mai înaltă distincţie a Mitropoliei Moldovei şi Bucovinei, pe care o primise cu puţin timp înainte, chiar în acel an, 2014.

Dar era mai mult decât atât în chemarea de a scrie un oratoriu. Era pecetluirea apostoliei sale în patria muzicii, întru cele inefabile. Aşa cum, odinioară, apostolii Mântuitorului Hristos au primit fiecare câte un spaţiu în care să propovăduiască Evanghelia, aşa cum, de-a lungul secolelor, până în zilele noastre, cei mai râvnitori în credinţă au primit chemarea de a sluji lui Dumnezeu în diferite zone geografice sau în varii domenii de activitate, tot aşa maestrului Viorel Munteanu i s-a încredinţat scena ca spaţiu misionar şi melosul ca mijloc de propovăduire a Cuvântului Celui mai presus de cuvinte.

Orice compozitor, indiferent de cât de erudit sau de experimentat ar fi, are nevoie de inspiraţie. Iar când la mijloc este o lucrare muzicală despre o sfântă atât de cunoscută şi de iubită de Dumnezeu şi de oameni precum Cuvioasa Maica noastră Parascheva – „cea mult folositoare”, inspiraţia nu poate fi decât de la Duhul Sfânt. Dar cum să agoniseşti harul, dacă nu în deplină smerenie? Această calitate a fost esenţială şi l-a ajutat pe maestrul Viorel Munteanu să înceapă şi să ducă la bun sfârşit oratoriul. Mi-l amintesc mergând la Catedrala din Iaşi, rugându-se şi poposind îndelung în preajma raclei cu sfintele moaşte, căutând să intre în duhul pelerinilor şi să-şi înscrie inima tot mai temeinic pe traseul pelerinajului către cele

dumnezeieşti. Cu multă nobleţe a cooptat, în timp, pe cei care puteau susţine proiectul, fie pe scenă, fie în afara ei. Am observat atunci la maestrul Viorel Munteanu că are darul de a oferi celorlalţi, cu multă generozitate, din harul cu care este înzestrat, dar şi cu atâta delicateţe – încât să crezi că eşti mai mult decât subiectul unei părtăşii conjuncturale, ci chiar că eşti împreună creator cu domnia sa.

În momentul în care oratoriul – intitulat „Chemări spre mântuire” – s-a conturat ca libret, ca abordare muzicală, ca structură, am rămas uimit: din punct de vedere teologic, totul era perfect coerent, într-o sinteză a întregii gândiri soteriologice. Aşa cum spuneam şi la momentul premierei din 16 octombrie 2017, oratoriul compozitorului Viorel Munteanu ilustrează, în chip simbolic, întreaga istorie a mântuirii omului. Cele cinci tablouri ne poartă ca-ntr-un pelerinaj de la statutul de „străini şi locuitori vremelnici” la cel de „împreună cetăţeni cu sfinţii şi casnici ai lui Dumnezeu” (cf. Efeseni 2, 19).

În sfera creaţiei umane, între pământ şi Cer legătura nu o pot face în chip desăvârşit decât trei lucruri: cuvântul care teologhiseşte (rugăciunea), metafora poetică şi melosul inefabil. De-a lungul întregii sale creaţii – nu doar prin oratoriul dedicat Sfintei Parascheva, maestrul Viorel Munteanu a ştiut să împingă mereu şi mereu muzica spre cea mai înaltă chemare a sa: aceea de a aprinde în inima omului dorul înflăcărat după Dumnezeu. Şi ce poate fi mai nobil, mai înălţător, decât să primeşti darul de a fi „alăută binecuvântătoare a Duhului Sfânt”?

Maestre, trebuie să vă mărturisesc că îmi este dor de acele momente în care ne întâlneam şi-mi povesteaţi atât de însufleţit despre încredinţările primite cu privire la momentele oratoriului, la „curgerea” lui. Deşi, în ecuaţie, teoretic eu eram teologul care trebuia să vă ghideze, practic nu făceam decât să tot confirm – recunosc, cu o crescândă uimire! – că ceea ce vi se descoperea avea substanţă şi o desăvârşită coerenţă teologică. Mulţumesc Domnului că mi-a dăruit şansa de a vă fi alături în astfel de momente scrise cu litere de foc în cultura muzicală, dar şi în istoria mântuirii (adică a re-creării) omului. Le port în inimă ca pe un odor de mare preţ, mă hrănesc din amintirea lor, le las să mă inspire şi să mă încurajeze când mă poticnesc eu însumi pe cărările inspiraţiei. Pragul celor 75 de ani să consemneze tinereţea nepieritoare a celor ce se străduiesc mereu să „lărgească şi mai mult inima” (cf. II Corinteni 6, 11) ca, prin darul Domnului nostru Iisus Hristos, să faceţi din scenă stranie la ceas de vecernie, iar din notele muzicale – prescuri binecuvântate în pelerinaj spre Jertfelnicul cel străjuit de vocile îngerilor fără de odihnă slavoslovind.

https://doxologia.ro/maestrul-viorel-munteanu-un-apostol-al-celor-inefabile